

הקלות בה ניתן להגיש "תלונת שווא"

מאמר זה נכתב כאיזון למאמר שפרסמתי בנובמבר 2020 שדן בסוגיית האלימות במשפחה והדרישה מרשויות החוק להיות פחות סלחניות ויותר מחמירות כנגד אותם מורשעים באלימות • עם זאת, לשם האיזון, קיים הצד האחר - שגם עליו צריך לתת את הדעת

נגרם, והם עשויים כעת למצוא עצמם שוקלים את אופציית הגירושין כסבירה לחלוטין בעקבות העימות החריף שנגרר לתלונת שווא.

בקטנה

אדם שהגישו נגדו תלונת שווא במשטרה מרגיש פגוע וכאוב. טבעי הדבר שלאחר מקרה תלונת שווא, הליך הגירושין הופך לאופציה ממשית. האם גבר כזה יכול לסלוח לאשתו? האם הם יוכלו לשקם את נישואיהם? שהרי הסיטואציה היא פגיעה קשה באמון ודרוש מאמץ יתר מצד בן הזוג הנפגע כדי לשקם פגיעה כזו. מצד אחד, האשה ששיקרה פעם אחת במשטרה עלולה להתלונן ולשקר שוב, דבר שיקשה מאוד את בניית האמון מחדש בין בני הזוג - זו נחשבת בגידה לכל דבר ועניין. מצד שני, השיקול שמנגד שלא תמיד בגלל מעידה אחת צריך לרוץ וליישם את אופציית פירוק המשפחה ובוודאי לא כאשר קיימים ילדים בתמונה.

את העלייה במספר תלונות השווא כנגד בני זוג, ניתן לתלות ביחס המקל של החוק למגישי תלונות השווא. על פי הנחיית פרקליטות המדינה, אין להעמיד לדין אדם שהעיד על עצמו שהיה קרוב לעבירת אלימות או לעבירת מין וחזר בו. מכאן אנו למדים שתופעה בזויה זו של "תלונת שווא", צוברת תאוצה יתר, וכל זאת הודות להנחיה הקיימת של הפרקליטות. כך מוצאים עצמם רבים וטובים - במקרה הטוב בחקירות משטרה קשות וצולבות ובמקרה הרע נעולים במעצר או במאסר - תחת סורג וברית. הגיע הזמן שכנסת ישראל תדר מערעור ההשתלטות על בית המשפט, תתחיל לתת דעתה לשינוי החוק שפוגע בזכויות אדם, ובכך תאפשר לשופטים להחמיר בעונשים בכל הקשור לקלות שבה ניתן להגיש "תלונת שווא".

במשטרה בגין אלימות. הוא מברר במה מדובר ומסתבר לו כי הוגשה נגדו תלונה על ידי לא אחרת מאשר גרושתו - אישה עמה חי תחת קורת גג אחת משך שנים, כאשר זו החליטה לפתע להעליל עליו עלילת שווא בטוענה שהתנהג אליה או אל הילדים באלימות פיזית או אלימות מינית. אין ספק שזה נשמע רע ואפילו רע מאוד אבל נשמע מוכר, לא? ובכן, למרבה הצער, מדובר במציאות קשה שקיימת ואף כואבת. לא מעט סכסוכי גירושין נגררים למחוזות של תלונות שווא, ו"גברים נורמטיביים" רבים מוצאים עצמם בין לילה "חשודים בעבירות חמורות".

במקרים רבים, תלונות שווא מוגשות במהלך סכסוכי גירושין יצריים. לעתים התלונות מוגשות מתוך סערת רגשות וכעס ולעתים מתוך תכנון ציני וקר. לא אחת, מסתבר שעורכי הדין מגלים מעורבות יתר לתהליך ומייעצים לנשים להגיש תלונות שווא כנגד הפרוד/הגרוד שלהן, במגמה ליצור יתרון משפטי טקטי בסוגיות הגירושין השונות. במקרים אלו, הגשת תלונת השווא נעשית כשיטת "מצליח": אם היא יוצרת יתרון משפטי - מה טוב ואם לא - אז לפחות זה לא מזיק.

למותר לציין את גודל עוגמת הנפש של "הגבר הנורמטיבי" אשר מוגשת נגדו "תלונת שווא" בגין אלימות. פתאום וללא כל הודעה מוקדמת, חרב עליו עולמו והוא הופך מ"אדם נורמטיבי" לאדם ה"חשוד בעבירות פליליות חמורות". לא בכדי שאלת הגירושין מתעצמת לאחר אירוע מסוג זה, זאת כאשר תלונת השווא אינה מוגשת במסגרת הליכי גירושין אלא במהלך מריבה בין בני זוג נשואים, בני הזוג שלמרות המריבה ביניהם לא חשבו כלל על האפשרות להתגרש מעצם הסיטואציה, הנזק

בתלונת שווא, לעיתים נגרם גם מעצר שווא. עצם המעצר הינו משפיל ומבזה את העצור ואת בני משפחתו וגם אם לא נעצר - בעצם החשדות יש כדי לפגוע בשמו הטוב

הזכות לחירות

בהנחה ואזרח נעצר במהלך חקירתו כתוצאה מתלונת שווא שהוגשה נגדו, ניתן לטעון על הפרת הזכות לחירות, על-פי סעיף 5 לחוק היסוד "כבוד האדם וחירותו" כמוגדר בחוק:

"אין נוטלים ואין מגבילים את חירותו של אדם במאסר, במעצר, בהסגרה או בכל דרך אחרת".

הזכות לחירות הנה זכות חוקתית.

תלונת השווא

תלונות שווא כנגד בן זוג, למרבה הצער אינן דבר נדיר. לא אחת אנו שומעים על תלונות שווא בגין אלימות פיזית או מינית שמוגשות כנגד בן/בת זוג - בדרך כלל הן מוגשות על ידי נשים.

המצב המשפטי כיום מאפשר לאשה להגיש תלונת שווא על אלימות, מבלי לשלם כמעט מחיר על כך. על פי הנחיית הפרקליטות, "אין להעמיד לדין את מגיש תלונת השווא וזאת על מנת לאפשר למי שבאמת נפגעה להגיש תלונה במשטרה מבלי שתצטרך לחשוש מפני מה שצפוי לה". בתוך כך, נשים רבות שמגישות תלונת שווא כנגד בני זוגן, מנצלות זאת בצורה מחפירה וגורמות לביקורות רבות על המצב המשפטי הזה. המבקרים טוענים כי לא זו בלבד שמצב זה פוגע פגיעה אנושה בגברים חפים מפשע, אלא שהוא פוגע בראש ובראשונה בנשים שבאמת חוו אלימות. בתוך כך, מן הראוי להטיל סנקציות כנגד מתלוננות שווא ועל ידי כך למגר את התופעה הפסולה.

תופעה לא שולית

פתאום קם אדם בבוקר ומגלה להפתעתו כי הוגשה כנגדו תלונה